

Голові спеціалізованої вченої ради
К 26.891.02 Інституту підготовки
кадрів Державної служби
зайнятості України,
доктору наук з державного
управління, професору
Р.В.Войтович

ВІДГУК

офіційного опонента **Мельник Людмили Анатоліївни** на дисертацію Ренькас Тетяни Ігорівни на тему “Міжрегіональне співробітництво західних областей України: становлення і перспективи розвитку”, подану до захисту в спеціалізовану вчену раду К 26.891.02 Інституту підготовки кадрів Державної служби зайнятості України на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Актуальність обраної теми дослідження

Сьогодні соціально-економічний розвиток України характеризується послабленням міжрегіональних зв'язків, що загрожує її економічній безпеці й територіальній цілісності. Така ситуація зумовлена неефективною регіональною політикою, що унеможлиблює задоволення потреб громадян на рівні більшому, ніж встановлений державою, зменшує можливості середньострокового прогнозування та заперечує застосування довгострокового планування, ослаблює стимули до розширення господарських зв'язків та порушує наявні механізми взаємодії органів влади, органів місцевого самоврядування та громадського сектору. Тому, нагальною необхідністю є концентрація наявних ресурсів, найскоріше об'єднання зусиль влади всіх рівнів та пошук нових форм і підходів до управління регіональним розвитком.

Для цього однією з пріоритетних цілей Стратегії регіонального розвитку країни визначено територіальну соціально-економічну інтеграцію і просторовий розвиток, а також розвиток міжрегіонального співробітництва. Пріоритетність його застосування обумовлюється не тільки потребою адаптації економічних суб'єктів до підвищення ролі інтеграційних процесів у

світовій та національній економіці, а й зумовлює потреби пошуку й розробки нових підходів до формування міжрегіональної політики та визначення організаційно-економічних засад для забезпечення міжрегіонального співробітництва.

Активізувати міжрегіональне співробітництво у економічній сфері можливо за рахунок перегляду механізму застосування Угод щодо регіонального розвитку між Урядом та регіонами шляхом їх спрямування на фінансування переважно міжрегіональних проектів і спільних заходів у рамках національних проектів. Слід відійти від усталеної в Україні в рамках чинних Угод практики фінансування локальних об'єктів сфери житлово-комунального господарства, інженерних мереж, соціальної інфраструктури тощо.

Міжрегіональне співробітництво поступово заявляє про себе як про найбільш ефективний інструмент вирішення спільних проблем регіонів та є чинником формування консолідованого господарського простору в межах країни. Проте на сьогодні міжрегіональне співробітництво розвинене недостатньо і реалізується, переважно, на рівні угод між обласними радами. Така ситуація вимагає розробки відповідного інституційного забезпечення його розвитку.

Тому дисертація Т.І.Ренькас “Міжрегіональне співробітництво західних областей України: становлення і перспективи розвитку” є актуальною і вкрай важливою як у науковому, так і в практичному сенсі.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Ознайомлення із дисертацією, авторефератом і публікаціями Т.І.Ренькас дає підстави стверджувати, що сформульовані автором наукові положення, висновки та практичні рекомендації мають належний рівень обґрунтованості та вірогідності.

Достовірність висновків і наукових положень дисертації підтверджується використанням законодавчих і нормативно-правових актів,

нормативних актів центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, міжнародних документів, офіційних даних, статистичних збірників і матеріалів Державної служби статистики України.

Варто відзначити послідовність і логічність викладення матеріалу, відповідність наукового доробку чітко визначеним у ньому меті, завданням, об'єкту та предмету дослідження.

У дисертаційній роботі автором визначено ступінь теоретичної розробленості досліджуваної проблеми на підставі наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених; проаналізовано нормативно-правове регулювання міжрегіонального та транскордонного співробітництва в Україні; охарактеризовано стан вітчизняної регіональної політики в контексті реалізації міжрегіонального співробітництва західних областей України; розглянуто зарубіжний досвід країн ЄС щодо формування міжрегіонального співробітництва; проаналізовано рівень реалізації програм з підтримки транскордонного співробітництва та фінансової допомоги Європейського Союзу щодо сприяння спільному розвитку прикордонних територій західних областей України; запропоновано шляхи удосконалення механізмів сприяння транскордонному та міжрегіональному співробітництву України відповідно до вимог Європейського Союзу.

У дисертації автором розроблено проект Концепції вдосконалення механізмів реалізації програм із забезпечення міжрегіонального й транскордонного співробітництва з метою покращення розвитку прикордонних територій західних областей України та Дорожню карту реформ, що надає можливість впровадження цієї Концепції.

На особливу увагу заслуговують представлені в дисертаційній роботі критерії оцінювання діяльності прикордонних територій, які дозволяють забезпечити розвиток міжрегіонального співробітництва західних областей України, а також критерії визначення підходів до формування державної регіональної політики.

Викладення та узагальнення існуючих критеріїв у логічно побудованих

рисунках і таблицях свідчить про схильність дисертанта до наукового аналізу та незалежного авторського підходу до досліджуваних об'єктів.

Матеріал викладено відповідно до змісту роботи. Загальні висновки дисертації та висновки до розділів ґрунтуються на результатах проведеного дослідження, відображають архітектуру викладеного матеріалу, а також є аргументованими та завершеними.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна дослідження і отриманих результатів полягає у вирішенні науково-практичного завдання у галузі науки “Державного управління”, а саме в розробці проекту Концепції та рекомендацій з удосконалення механізмів розвитку міжрегіонального співробітництва в західних областях України.

Автор розробив проект Концепції вдосконалення механізмів реалізації програм із забезпечення міжрегіонального й транскордонного співробітництва, основною метою якої є підвищення ефективності реалізації державної політики у сфері регіонального управління та місцевого самоврядування, запровадження європейських стандартів інтегрованого управління транскордонним та міжрегіональним співробітництвом щодо впровадження механізмів чіткого регулювання діяльності суб'єктів міжрегіонального та транскордонного співробітництва.

За запропонованою Концепцією основним напрямом щодо розробки та впровадження програм з обміну досвідом у сфері міжрегіонального та транскордонного співробітництва є проведення подальших наукових досліджень у сфері міжрегіонального та транскордонного співробітництва; створення при кожній обласній адміністрації структурного підрозділу з обміну досвідом, крім відділів підвищення кваліфікації; залучення громадських організацій, громадськості та органів самоорганізації населення до обміну для розвитку громадянського суспільства. Це дасть змогу запровадити європейські стандарти державного управління, вдосконалити міжнародне, прикордонне та

міжвідомче співробітництво, скоординувати зусилля уповноважених центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування для комплексного та гнучкого реагування на сучасні вимоги, а також забезпечення відкритості для провадження транскордонної та міжрегіональної діяльності.

Для впровадження цієї Концепції дисертантом розроблено Дорожню карту, яка дає можливість врахувати рекомендації європейських експертів, зокрема таких як: поточна ситуація в країні, очікування і потреби сфери міжнародного співробітництва, пошук оптимального балансу між постановкою довгострокових цілей і пріоритетів та короткостроковими ключовими діями.

Дисертант удосконалив механізми міжрегіонального співробітництва на регіональному рівні, зокрема організаційно-правові та інформаційні механізми впливу держави на розвиток прикордонних територій західних областей України в частині формування системи управління міжрегіональним співробітництвом в Україні, фінансові інструменти підтримки, розробка програм, інформаційне забезпечення міжрегіонального та транскордонного співробітництва

У дисертаційній роботі набули подальшого розвитку критерії визначення підходів до формування державної регіональної політики, зокрема визначено такі критерії: динаміка регіонального розвитку, рівень можливостей держави та регіонів щодо міжрегіонального співробітництва; рівень поінформованості населення щодо проведення регіональної політики; рівень відкритості влади та бізнес-структур до міжрегіонального співробітництва.

Переконливим видається авторське тлумачення понять “міжрегіональне співробітництво”, “транскордонне співробітництво”.

Вважаємо, що одержані результати дослідження є достовірними, оскільки підкріплюються комплексом взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, спрямованих на отримання об'єктивних і достовірних результатів, зокрема таких як: системний та статистичний аналіз, пошуково-бібліографічний,

абстрактно-логічний, системно-аналітичний, графічний.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях

Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід щодо теоретико-методичного обґрунтування механізмів розвитку міжрегіонального співробітництва в західних областях України.

Сформульовані в дисертації теоретичні положення і практичні рекомендації достатньо повно відображені в 15 наукових працях, з них

4 статті опубліковано у виданнях, включених до переліку фахових у галузі науки “Державне управління”, 1 – в зарубіжному науковому виданні, 10 тез доповідей – у матеріалах наукових конференцій різного рівня.

Теоретичні обґрунтування, практичні рекомендації, висновки та пропозиції отримані здобувачем у процесі дослідження самостійно. У дисертації не використовувалися ідеї і розробки, що належать співавтору. У науковій праці, підготовленій у співавторстві з Н.П.Кризиною, особистий внесок дисертанта полягає в аналізі нормативно-правового регулювання міжрегіонального та транскордонного співробітництва України.

У дисертаційній роботі висвітлено результати наукових досліджень автора отримані в процесі виконання комплексного наукового проекту Національної академії державного управління при Президентіві України “Державне управління і місцеве самоврядування” (ДР № 0199U002827) під час здійснення науково-дослідної роботи кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом: “Обґрунтування теоретико-методологічних та практичних аспектів інноваційних підходів до регіонального управління та розвитку” (ДР № 0112U002449), у межах яких автором як співвиконавцем досліджено такі теми як “Формування міжрегіонального та транскордонного співробітництва західних областей України” та “Інституційне забезпечення міжрегіонального та транскордонного співробітництва західних областей України”.

Практичне значення роботи

Результати дослідження доведені до рівня методичних розробок і конкретних практичних пропозицій, які можуть бути цілеспрямовано використані в процесі формування регіональної політики, а саме в міжрегіональному та транскордонному співробітництві України.

Основні результати дисертаційної роботи, наукові рекомендації, висновки, пропозиції, отримані в дисертації, були враховані і використані: Департаментом економічного розвитку, інвестиційної діяльності та міжнародного співробітництва Тернопільської обласної державної адміністрації при розробленні та підготовці інформаційних матеріалів до заходів із реалізації політики у сфері європейської інтеграції, що проводились в першому півріччі 2015 року (довідка від 16 березня 2016 року № 12/01-10-1/323); Канівською міською радою Черкаської області в листопаді 2015 року при розробленні та підготовці програм розвитку міжрегіональних відносин міста Канева з містами побратимами: Члуховський повіт (Польща), Кобрин (Білорусь), Фірзен (Німеччина) та ін. (довідка від 12 жовтня 2016 року № 01-01-32/2171); Комітетом з питань духовності і культури Верховної Ради України при розробленні та підготовці матеріалів парламентських слухань на тему: “Стратегія культурно-інформаційного розвитку держави: міжрегіональний діалог”, що проводились 22 квітня 2015 року (довідка від 21 грудня 2016 року № 04-22/12-600(311926).

Оцінка змісту й оформлення дисертації та автореферату

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації становить 193 сторінки, з них 169 сторінок основного тексту. Список використаних джерел налічує 193 найменування.

Структура дисертації логічно побудована і сприяє розкриттю теми дослідження, виконанню поставлених завдань. Дисертація та автореферат оформлені відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України, що висуваються до такого роду наукових робіт. Зміст автореферату ідентичний

основним положенням дисертації.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Дисертаційне дослідження Т.І.Ренькас здійснене на високому науково-теоретичному рівні та має практичне значення. Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу “Міжрегіональне співробітництво західних областей України: становлення і перспективи розвитку”, в цілому, вважаємо за доцільне висловити певні побажання та зауваження:

1.°Визначена авторкою сутність розробки проекту Концепції вдосконалення механізмів реалізації програм із забезпечення міжрегіонального й транскордонного співробітництва потребує уточнення механізмів, за допомогою яких ця Концепція працюватиме.

2. Некоректним, на нашу думку, є те, що в роботі багато йдеться про транскордонне співробітництво. Бажано було б акцентувати увагу, все ж таки, на міжрегіональному співробітництві західних областей.

3. У роботі використано досить великий обсяг статистичних даних, проте в авторефераті бракує цифрового матеріалу з досліджуваної проблеми.

4. Існують певні зауваження щодо оформлення дисертації, зокрема: неточність у нумерації та назві рисунків, орфографічні та стилістичні помилки у тексті.

Водночас висловлені зауваження та пропозиції мають в основному рекомендаційний характер і не знижують загальної високої оцінки наукового дослідження, яке в межах визначеної мети та завдань є цілісним, ґрунтовним, завершеним дослідженням актуальної теоретичної та практичної проблеми державного управління.

Відповідність дисертаційної роботи вимогам “Порядку присудження наукових ступенів”

З огляду на актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків вважаю, що дисертаційна робота Тетяни Ігорівни Ренькас “Міжрегіональне співробітництво західних

областей України: становлення і перспективи розвитку” є самостійним, оригінальним, завершеним науковим дослідженням, у якому вирішено актуальне наукове завдання в галузі науки “Державне управління”, яке полягає в уточненні теоретико-методичного обґрунтування механізмів розвитку міжрегіонального співробітництва в західних областях України та розробленні рекомендацій щодо їх удосконалення.

На підставі вищезазначеного можна зробити висновок, що дисертаційна робота “Міжрегіональне співробітництво західних областей України: становлення і перспективи розвитку” відповідає вимогам пункту 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами), а її автор – Ренькас Тетяна Ігорівна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

головний консультант
відділу з питань функціонування мистецького фонду
Управління культурно-мистецького фонду
Державного управління справами,
кандидат наук з державного управління

Л.А.Мельник

Підпис Мельник Л.А. засвідчую:

Заступник керівника Секретаріату –
керівник відділу організації та забезпечення
документообігу Секретаріату роботи
з персоналом та організаційного забезпечення
діяльності керівника державної служби
Державного управління справами

А.О.Сусков

